

Změny v oblasti DPH od roku 2025

Michael Pleva, Adéla Beranová

Rödl & Partner

Nový rok přinesl opět spoustu změn v oblasti daně z přidané hodnoty. Rozsáhlá novela zákona o DPH nabyla účinnosti od 1. ledna 2025 a přináší více než 460 změn. Celá novela je tedy velmi rozsáhlá a některá ustanovení mají odloženou účinnost, proto se v rámci podcastu nemůžeme věnovat všem novinkám. Zaměříme se proto na nejzásadnější změny platné od 1. ledna 2025. Pojďme se na ně společně podívat.

Začneme u limitu obratu pro povinnou registraci k DPH. Nově budou pro povinnou registraci nastavena poněkud komplikovanější pravidla. Zásadní změnou je, že obrat se nově nebude počítat za období 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců, ale již za kalendářní rok. Významné budou dva základní limity. Prvním limitem je stále částka 2 000 000 korun jako doposud. Důležité však je, že plátcem se nestaneme měsícem následujícím po překročení obratu 2 000 000 korun, ale nově až od 1. ledna následujícího roku. Plátcem se můžeme stát i dříve, a to hned druhým dnem po překročení tohoto obratu. Musíme však správce daně informovat prostřednictvím včasné podané přihlášky. Počítání obratu má ještě jeden háček, kterým je stanovení druhého registračního limitu, který odpovídá částce 2 536 500 korun. Pokud jsme se dobrovolně neregistrovali a zároveň překročíme tuto částku ve stejném kalendářním roce, staneme se plátcem již následující den po překročení tohoto obratu. Je proto velmi důležité detailně sledovat tržby a kontrolovat, zda jste již nepřekročili obrat, a tudíž jste se nemohli stát plátcem DPH.

Změny v počítání obratu souvisejí se zavedením režimu malých podniků, který implementovala celá EU. Tento režim umožní drobným podnikatelům, jejichž celoevropský obrat nepřesáhne za aktuální ani předcházející kalendářní rok částku 100 000 eur, nezdaňovat prodeje uskutečněné v jiných státech Unie. Jinými slovy, umožní českým podnikatelům mít status neplátce i v zahraničí, a naopak zahraničním osobám status neplátce v tuzemsku. Podnikatelé však musí splnit podmínky stanovené konkrétním členským státem a zavčas se do režimu registrovat.

Další důležité změny se týkají lhůt. První z nich je zkrácení lhůty pro uplatnění odpočtu DPH. Do roku 2024 bylo možné odpočet nárokovat po dobu tří let. Tato lhůta počínala běžet prvním dnem následujícího měsíce po zdaňovacím období, ve kterém vznikl nárok na odpočet. Nově se tato lhůta zkrátí pouze na dva roky. Odpočet již nebude možné uplatnit po uplynutí druhého kalendářního roku bezprostředně následujícího po kalendářním roce, ve kterém nárok na odpočet vznikl. Pokud tedy například přijmete plnění v červenci 2025, pak si ho budete moci uplatnit nejpozději do konce roku 2027.

Kromě zkrácení lhůty pro uplatnění odpočtu DPH bude od roku 2025 třeba ještě hlídat neuhrazené závazky, u kterých byl již uplatněn nárok na odpočet DPH. Nově totiž bude nutné vrátit nárok na odpočet DPH u závazků, které jsou po splatnosti déle než šest měsíců. Dojde-li k vrácení odpočtu a závazek bude následně uhrazen později, je možné DPH nárokovat zpět.

V případě provedení opravy základu daně se lhůta z původních tří prodlužuje na sedm let. Pokud tedy dojde například ke změně ceny, bude možné opravné daňové doklady vystavovat po dobu sedmi let. To se bude týkat i osob, které již budou mít zrušenou registraci k DPH. Nově proto i po zrušení plátcovství budete muset sledovat případné opravy základu daně.

Pozitivní změny nás čekají u nedobytných pohledávek a možnosti vrácení odvedené daně. Tato situace se týká případů, kdy plátce odvede DPH ze svých plnění na výstupu, avšak nedostane zaplacenou od svých odběratelů. Novela přináší více změn, a proto je vždy nezbytné detailně prověřit podmínky pro vrácení DPH, nicméně obecně dochází ke zkrácení lhůt, kdy je možné již opravu provést, a zmírnění dalších podmínek u pohledávek, kde je velmi nízká pravděpodobnost na jejich vymození. Společně se podíváme na pohledávky nižší hodnoty, u kterých bude mnohem jednodušší se dostat k nezaplacené dani. V tomto případě jde o pohledávky s hodnotou do 10 000 korun včetně DPH. U takových pohledávek bude nově možné nárokovat již odvedené DPH i pokud pohledávka nebyla přihlášena do žádného vymáhacího řízení. Pohledávka musí být po splatnosti alespoň šest měsíců a dlužník musí být alespoň dvakrát písemně vyzván k její úhradě. Souhrn pohledávek vůči jednomu dlužníkovi, u kterých má být provedena tato oprava, nesmí přesahovat 20 000 korun včetně DPH za kalendářní rok.

Další podstatná změna se bude týkat poskytovatelů virtuálních služeb v oblasti kultury, sportu, vědy, vzdělávání či zábavy. V současné době se s tímto typem služeb setkáváme stále častěji – jedná se například o online koncerty či různé vzdělávací programy a konference, které jsou vysílány virtuálně. Místo plnění se v tomto případě bude určovat podle místa pobytu či sídla příjemce této služby. Pokud bude příjemcem fyzická osoba, bude místo plnění v místě pobytu této osoby. Bude-li příjemcem právnická osoba, bude místo plnění tam, kde má sídlo či provozovnu. V tomto případě je tedy vždy nutné zkoumat, kdo je příjemcem dané virtuální služby. U poskytování služeb fyzickým osobám je pak možné využít režim one-stop shopu, díky kterému je možné DPH odvádět pouze v jednom členském státě, čímž odpadne povinnost registrovat se k DPH ve více zemích.

Kromě změn u místa plnění nás čekají některé změny v základu daně. Tou nejvýznamnější novinkou je stanovení základu daně v případech, kdy je část úplaty poskytnuta formou nepeněžitého plnění. V takových situacích bude nezbytné porovnávat výši úplaty s cenou obvyklou. DPH se bude odvádět z vyšší z těchto částek. Cena obvyklá je také relevantní pro dodání nemovité věci zaměstnanci nebo osobě jemu blízké. Pro tyto prodeje nebude rozhodující cena sjednána, ale cena obvyklá konkrétní nemovitosti.

Změny nás také čekají u dlouhodobých plnění poskytovaných po dobu delší než 12 měsíců. Typicky se může jednat o dlouhodobé kontrakty – například rámcovou smlouvu na developerský projekt, zastupování před soudem a jiné. U plnění poskytovaných na dlouhodobé bázi doposud platilo, že zdanitelné plnění se považovalo za uskutečněné nejpozději posledním dnem každého kalendářního roku následujícího po roce, kdy bylo plnění započato. To však neplatilo pro případy, kdy byla uhrazena záloha. Bylo to však v praxi zneužíváno, neboť při stanovení záloh nízké hodnoty, například jedné koruny, bylo možné docílit oddálení odvodu DPH. Z tohoto důvodu bylo zavedeno nové opatření, které stanoví, že pokud by záloha představovala méně než 10 % z celkové částky, pak bude nutné odvést DPH každý kalendářní rok, a to podle kvalifikovaného odhadu a stupně rozpracovanosti zakázky.

Pokud však bude záloha vyšší než 10 % z celkové částky plnění, bude DPH odváděno ze skutečné výše zálohy.

Kontrolní otázky:

1. Jaké budou od roku 2025 platit registrační limity k DPH a kdy se staneme plátcem DPH?

První limit bude stanoven na 2 000 000 korun, druhý limit činí 2 536 500 korun. Při překročení prvního limitu se osoba stává plátcem k 1. lednu následujícího roku, pokud se však neregistruje dobrovolně. Při překročení druhého limitu se stává plátcem hned druhým dnem.

2. Jaké povinnosti se vážou s neuhrazenými závazky?

Plátce bude muset nově sledovat splatnost svých závazků, pokud budou závazky více než 6 měsíců po splatnosti, vznikne mu povinnost vrátit DPH z nezaplacené částky

3. Pro jaké případy bude nově relevantní cena obvyklá?

Cena obvyklá se nově aplikuje na plnění, kdy je úplata poskytnuta peněžní i nepeněžní formou a dále na dodání nemovité věci zaměstnancům a jejich blízkým.